

Το εξαιρετικό δυσμενές κλίμα στο οποίο έχει περιέλθει ο κατασκευαστικός κλάδος στη χώρα μας, κατά τρόπο συνολικό και τεκμηριωμένο, παρουσιάζει η εξαμηνιαία έκθεση του ΣΑΤΕ, η οποία δόθηκε σήμερα στη δημοσιότητα. Όπως επισημαίνεται ο κλάδος των δημοσίων έργων δοκιμάζει τις χειρότερες επιδόσεις των τελευταίων τουλάχιστον δώδεκα ετών (12) ενώ ο κλάδος των ιδιωτικών έργων βρίσκεται στην χειρότερη θέση, από πλευράς παραγγελιών και δραστηριότητας, των τελευταίων τριάντα ετών (30). Οι βραχυπρόθεσμες και οι συνολικές υποχρεώσεις ανά εργοληπτική εταιρεία αυξήθηκαν περαιτέρω, ενώ ταυτόχρονα μειώθηκε ο κύκλος εργασιών τους, με συνέπεια μια στις πέντε εταιρείες να εμφανίζει ζημιές, με βάση τα δεδομένα τα οποία καταγράφηκαν στην διάρκεια του 2010 (αναφέρονται στους ισολογισμούς του 2009). Ταυτόχρονα, η ανεργία στον κλάδο έκανε ένα ακόμη μεγάλο άλμα στο 15,3%, έναντι του Γ' τριμήνου 2009, με συνέπεια να προστεθούν στον κατάλογο των ανέργων 57,5 χιλιάδες άτομα ! Τόσο από τα στοιχεία του ΣΑΤΕ, όσο και από τις αναλύσεις άλλων φορέων (ΚΕΠΕ, Alpha Bank, IOBE), αναδεικνύεται ο κεντρικός ρόλος τον οποίο καλούνται να διαδραματίσουν οι δημόσιες επενδύσεις υποδομής στην χώρα μας, είτε από εθνικούς πόρους, είτε μέσω του ΕΣΠΑ και άλλων διαρθρωτικών ταμείων, αφού μπορούν, ακόμη και άμεσα, να αποτελέσουν το αναπτυξιακό αντίβαρο στην μείωση της κατανάλωσης που προκαλεί αναπόφευκτα η δημοσιονομική προσαρμογή. Αυτή η επιλογή ενισχύεται και από τις προτροπές του ΔΝΤ, περί ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων των μέτρων προσαρμογής στην ανάπτυξη και την εργασία, ενώ την υιοθετούν και όλοι οι κορυφαιοί οικονομολόγοι ως την βασική προϋπόθεση για την μακροπρόθεσμη μείωση του χρέους. Αντί αυτών στην Ελλάδα διαπιστώνονται τα εξής:

- Το ΠΔΕ του έτους 2010 μειώθηκε τέσσερις συνεχόμενες φορές και από 10,3 δις. € που προϋπολογίζονταν το 2010 κατέληξε σε 8,5 δις. € στα τέλη του 2010, παρά το γεγονός ότι επανειλημμένα έχει επισημανθεί ότι η περικοπή των παραγωγικών δημόσιων επενδύσεων με σκοπό την μείωση του ελλείμματος τελικώς έχει τα αντίθετα αποτελέσματα.
- Αντί να επιχειρηθεί επίσπευση των ρυθμών απορρόφησης του ΕΣΠΑ, παράλληλα με την χρονική ανακατανομή της κοινοτικής συγχρηματοδότησης προς τα εμπρός και με την μεγαλύτερη εμπλοκή της ΕΤΕΠ, στο τέλος του 2010 είμαστε στην 17η θέση από πλευράς απορρόφησης σε σύνολο 27 Χωρών.
- Χρονίζοντα προβλήματα τα οποία θα επιλύονταν με το νέο θεσμικό πλαίσιο που θα αναμόρφωνε τα δημόσια έργα, δεν έχουν ακόμη ξεπεραστεί αφού το εν λόγω νομοσχέδιο παρουσιάζει πολύμηνη καθυστέρηση που επιδρά αρνητικά στις επιχειρηματικές δράσεις στον κλάδο δυσχεραίνοντας ολοένα και περισσότερο την ανταγωνιστικότητα των εγχώριων τεχνικών εταιρειών. Ως χαρακτηριστικότερο παράδειγμα σημειώνεται αυτό του τρόπου καθορισμού των τιμών προϋπολογισμού των δημοσίων έργων, ο οποίος εδώ και τουλάχιστον έξι έτη γίνεται εντελώς αυθαίρετα με πλήρη απουσία έστω και ενός στοιχειώδους κοστολογικού συστήματος παρακολούθησης των μεταβολών των τιμών των σχετικών προϊόντων και εργασιών. Κατόπιν αυτών δεν αποτελεί έκπληξη το γεγονός ότι τα στοιχεία τα οποία παρουσιάζονται στην έκθεση του ΣΑΤΕ αναδεικνύουν ότι ο κλάδος των δημοσίων έργων δοκιμάζει τις χειρότερες επιδόσεις των τελευταίων τουλάχιστον δώδεκα ετών (12), ενώ ο κλάδος των ιδιωτικών έργων είναι στην χειρότερη θέση, από πλευράς παραγγελιών και

δραστηριότητας, των τελευταίων τριάντα ετών (30). Κατά την διάρκεια του Γ' τριμήνου του 2010 καταγράφηκαν τα εξής:

- ο δείκτης παραγωγής στις κατασκευές (σύνολο κλάδου) εμφανίστηκε μειωμένος κατά 36,5% έναντι του Γ' τριμήνου 2009, λαμβάνοντας την χαμηλότερη τιμή του από το 2000,
- η συνολική απασχόληση στον κλάδο μειώθηκε κατά 15,3% έναντι του Γ' τριμήνου 2009, ήτοι 57,5 χιλιάδες,
- η συμμετοχή του κλάδου στην δημιουργία του ΑΕΠ κατέγραψε την χαμηλότερη τιμή της τα τελευταία 12 έτη, μόλις 3,6%, έναντι 4,0% του Γ' τριμήνου του 2009, · οι συνολικές ακαθάριστες επενδύσεις σε κατασκευές παρουσίασαν μείωση κατά 15%, έναντι του Γ' τριμήνου 2009,
- ο δείκτης παραγωγής έργων πολιτικού μηχανικού (δημόσια έργα) εμφάνισε μείωση κατά 31,3%, έναντι του Γ' τριμήνου του 2009,
- ο δείκτης παραγωγής οικοδομικών έργων (ιδιωτικά έργα) εμφάνισε μείωση κατά 46,9%, έναντι του Γ' τριμήνου του 2009, λαμβάνοντας την χαμηλότερη τιμή των τελευταίων δέκα ετών.

Ειδικότερα ως προς τον όγκο κτιριακών έργων που αντιστοιχεί στις οικοδομικές άδειες οι οποίες εκδόθηκαν το πρώτο δεκάμηνο του 2010, η μείωση ήταν 24,8%, έναντι της αντίστοιχης περιόδου του 2009, η οποία – ας σημειωθεί – ήταν επίσης μειωμένη κατά 28,3% έναντι του πρώτου δεκαμήνου του 2008. Για να γίνει καλύτερα αντιληπτή η σημερινή κατάσταση σημειώνεται ότι η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα, βάσει του όγκου που αντιστοιχεί στις οικοδομικές άδειες κατά το πρώτο δεκάμηνο του 2010, είναι η μικρότερη των τελευταίων τριάντα ετών. Εξάλλου, σύμφωνα και με τα στοιχεία του ΣΑΤΕ, κατά το 2010 παγιώθηκε ο μειωμένος συνολικός προϋπολογισμός των δημοπρατούμενων έργων προϋπολογισμού άνω των 2 εκ. € έναντι των ετών 2005 (-39,3%) και 2006 (-51,4%), ύψους 3,54 δισ. €, δηλαδή, στα επίπεδα του 2009 (3,49 δισ. €). Αυτό το γεγονός αναγκάζει σε επανάληψη της διαπίστωσης των πρόσφατων εξαμηνιαίων εκθέσεων του ΣΑΤΕ περί ανεπάρκειας του διατιθέμενου ποσού που προϋπολογίζεται για τα δημόσια τεχνικά έργα στην χώρα. Ωστόσο διαφαίνεται μία σημαντική διαφοροποίηση έναντι των προηγούμενων

ετών, η οποία εντοπίζεται στην ενδυνάμωση της σχετικής σημαντικότητας των έργων μικρού και μεσαίου προϋπολογισμού, αφού κατά το 2010 το σύνολο των 516 δημοπρασιών προϋπολογισμού άνω των 2 εκ. € αφορούν σε έργα προϋπολογισμού μικρότερου των 100 εκ. €, ενώ ως πλήθος εμφανίζονται αυξημένες κατά 67% έναντι του 2009 (309 δημοπρασίες). Αρνητική εικόνα προκύπτει και από την εξέταση των χρηματοοικονομικών δεδομένων των εταιρειών 3ης – 7ης τάξης, αφού ο κύκλος εργασιών ανά εργοληπτική εταιρεία μειώνεται από 13,3 εκ. € το 2008 σε 12,1 εκ. € το 2009, ενώ αύξηση παρουσιάζουν τα μεγέθη των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων από 7,2 εκ. € ανά εργοληπτική εταιρεία το 2008 σε 8,4 εκ. € το 2009 και των συνολικών υποχρεώσεων από 10,1 εκ. € το 2008 σε 11 εκ. € το 2009. Τέλος, μία στις πέντε εργοληπτικές εταιρείες 3ης – 7ης τάξης του ΜΕΕΠ παρουσιάζει ζημία το 2009.